

WPROWADZENIE

„Standardy Ochrony Małoletnich stanowią formę zabezpieczenia praw dziecka. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów przed krzywdzeniem.

W konstruowaniu „Standardów ochrony małoletnich” przyjęto następujące założenia:

1. W szkole nie są zatrudniane osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich;
2. Wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w szkole lub przemocy domowej;
3. Podejmowane w szkole postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w statucie szkoły oraz bezpieczeństwa danych osobowych;
4. Małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami;
5. Małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych w szkole działań;
6. Uczniowie szkoły wiedzą do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to mając świadomość skuteczności podejmowanych działań;
7. Rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią je uczyć zasad bezpieczeństwa;

Ponadto przyjęto, że:

1. Prowadzone w szkole postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę;
2. Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych.

Dokument ten zawiera zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci. **Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.**

Definicje

Ilekoć w niniejszych Standardach ochrony małoletnich jest mowa bez bliższego określenia o:

szkole – należy przez to rozumieć Szkołę Podstawową nr 86 im. Powstańców Śląskich w Krakowie;

dyrektorze – należy przez to rozumieć dyrektora szkoły lub wicedyrektora pełniącego zastępstwo za dyrektora;

pracowniku – należy przez to rozumieć każdą osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia w szkole;

dziecku, uczniu – należy przez to rozumieć uczniów szkoły;

małoletnim – należy przez to rozumieć zgodnie z kodeksem cywilnym osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia;

rodzicach – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji dziecka i stanowieniu o dziecku, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy;

zgódzie rodzica dziecka – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z rodziców dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno opiekuńczy;

krzywdzeniu dziecka – należy przez to rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie:

przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne;

przemoc emocjonalna – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, nieustanna krytyka, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać;

przemoc seksualna to każde zachowanie, które prowadzi do seksualnego zaspokojenia kosztem dziecka; wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm);

zaniedbywanie – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka niezbędnych dla jego prawidłowego rozwoju – potrzeb związanych z odżywianiem, ubiorem, schronieniem, higieną, opieką medyczną, kształceniem czy sferą psychiczną dziecka;

interwencji – należy przez to rozumieć proces mający na celu doprowadzenie do zmiany sytuacji dziecka, tj. zatrzymywanie krzywdzenia i zapewnienie bezpieczeństwa dziecka poprzez szybką i skuteczną reakcję;

Standardach Ochrony Małoletnich – należy przez to rozumieć zbiór zasad funkcjonujących w szkole, które stawiają ochronę dziecka w centrum działań i wartości szkoły;

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich.

1. Dyrektor przed zatrudnieniem pracownika lub przed dopuszczeniem do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad

psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi uzyskuje informacje:

- Z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw
 - Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym
 - Orzeczeń Dyscyplinarnych dla Nauczycieli
2. W przypadku zatrudniania lub dopuszczenia do kontaktu z dziećmi osoby posiadającej obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, przedkłada ona dyrektorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności związanej z kontaktami z dziećmi.
 3. Pozyskane informacje utrwalą się w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej wykonywanej działalności.

Podstawową zasadą relacji między małoletnimi, a personelem szkoły jest działanie dla dobra ucznia, z poszanowaniem jego godności, z uwzględnieniem jego emocji i potrzeb oraz w jego najlepszym interesie, w szczególności:

1. Utrzymywanie profesjonalnej relacji z uczniami i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i wieku oraz sprawiedliwy wobec innych uczniów;
2. Wyznaczanie jasnych granic w postępowaniu i oczekiwaniach, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie ucznia, a konsekwencje wynikają z jego działania;
3. Reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych ucznia, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do wieku ucznia oraz do specjalnych potrzeb edukacyjnych, w tym niepełnosprawności;
4. Uwzględnianie potrzeb ucznia oraz dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów, w tym dostosowanie metod i form pracy dla ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ucznia niepełnosprawnego i ucznia zdolnego;
5. Równe traktowanie uczniów bez względu na: płeć, status materialny, orientację seksualną, niepełnosprawność, kolor skóry, pochodzenie, światopogląd, status społeczny, kulturowy i religijny;
6. Fizyczny kontakt z uczniem możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby ucznia w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego;
7. W przypadku zagrożenia zdrowia lub życia dziecka, uzasadnione jest użycie siły w celu przerwania niebezpiecznej czynności lub sytuacji;
8. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, należy unikać innego niż niezbędnego kontaktu fizycznego z dzieckiem, dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu i korzystaniu z toalety;
9. Szanowanie prawa dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępianie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe;
10. Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z uczniami poza godzinami pracy, właściwą formą komunikacji są kanały (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny, komunikatory internetowe);
11. Pracownik zachowuje poufność wszystkich informacji dotyczących uczniów szkoły.

Komunikacja z uczniami

Pracownicy:

1. W komunikacji z uczniami zachowują spokój, cierpliwość i szacunek. Okazują też zrozumienie dla uczuć, trudności i problemów uczniów.
2. Dają uczniowi prawo do odczuwania i mówienia o swoich emocjach, do wyrażania własnego zdania oraz prawo do bycia wysłuchanym.
3. Dbają o komunikację dającą uczniowi poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego.
4. Umiejętnie, w sposób konstruktywny, uczestniczą w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich rozwiązywania.
5. Starają się równoważyć konieczność nadzoru i opieki z prawem uczniów do prywatności.
6. Nie lekceważą ucznia, nie upokarzają i nie obrażają.
7. Podczas rozmów z uczniem mają obowiązek zachowania profesjonalnego podejścia w relacjach z dziećmi. w każdej sytuacji pracownik powinien dokładnie przemyśleć, czy jego działania i komunikacja lub reakcje wobec dziecka są właściwe, bezpieczne, uzasadnione i niekrzywdzące innych dzieci.

Zachowania niedopuszczalne w relacji pracowników z małoletnimi

1. Stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
2. Ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych uczniów.
3. Zachowywanie się w obecności uczniów w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag, żartów oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności fizycznej.
4. Udostępnianie uczniom treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę.
5. Udostępnianie wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika.
6. Proponowanie uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z uczniami lub w ich obecności.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Uczniowie mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania określonych w statucie szkoły.
2. Uczniowie szanują i nie naruszają praw innych uczniów do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność.
3. Zachowanie i postępowanie uczniów wobec kolegów nie narusza ich poczucia godności osobistej.

4. Kontakty między uczniami cechuje zachowanie przez nich wysokiej kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych typu proszę, dziękuję, przepraszam; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola własnego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
5. Uczniowie okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
6. Jeśli uczeń jest świadkiem stosowania przez innego ucznia/uczniów jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią oraz szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.
7. Wszyscy uczniowie znają obowiązujące w szkole procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu innych uczniów, gdzie i do kogo dorosłego mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
8. Jeśli uczeń stał się ofiarą agresji lub przemocy, może uzyskać w szkole pomoc, zgodnie z obowiązującymi w niej procedurami.

Niedozwolone zachowania małoletnich

Stosowanie agresji i przemocy wobec uczniów/innych osób:

1. W formie agresji i przemocy fizycznej (np. bicie, popychanie, kopanie, opluwanie, wymuszenia, nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą, zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań, rzucanie w kogoś przedmiotami);
2. W formie agresji i przemocy słownej (np. obelgi, wyzwiska, wyśmiewanie, drwienie, szydzenie, obrażanie, plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie, groźby, wulgaryzmy);
3. W formie agresji i przemocy psychicznej (np. poniżanie, wykluczanie, izolacja, milczenie, manipulowanie, wulgarne gesty, śledzenie/szpiegowanie, obraźliwe SMSy, MMSy, Snapy itp., publikowanie wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania, telefony i e-maile zawierające groźby, niszczenie rzeczy należących do innych, straszenie, szantażowanie);
4. Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole lub klasie, np. rzucanie przedmiotami, przynoszenie do szkoły ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły.
5. Opuszczanie sali lekcyjnej lub chodzenie po klasie bez zgody nauczyciela i nieuzasadnione, wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły w trakcie przerwy lub lekcji.
6. Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych.
7. Uleganie nałogom, np. palenie papierosów i e-papierosów, picie alkoholu, picie napojów energetycznych.
8. Rozprowadzanie i stosowanie narkotyków, środków odurzających, leków itp.
9. Kradzież własności kolegów, innych osób oraz własności szkolnej i wyłudzenie pieniędzy.
10. Wyśługiwanie się innymi uczniami w zamian za korzyści materialne.
11. Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów i bierny udział w przemocy.

12. Fotografowanie, filmowanie, nagrywanie dźwięków ze zdarzeń z udziałem innych uczniów/ osób bez ich zgody oraz upublicznianie tych materiałów bez zgody obecnych na nich osób oraz stosowanie wobec innych uczniów/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami z sieci

1. Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do Internetu, zarówno personelowi, jak i uczniom, w czasie zajęć. Możliwe jest to jedynie na sprzęcie będącym na wyposażeniu szkoły.
2. Sieć jest monitorowana w taki sposób, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
3. Na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie szkoły jest zainstalowane i oraz systematycznie aktualizowane oprogramowanie antywirusowe, antyspamowe i firewall.
4. Na terenie szkoły dostęp ucznia do Internetu możliwy jest pod nadzorem nauczyciela na zajęciach komputerowych.
5. Bezpieczne korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet obejmuje następujące zasady:
6. Niepodawanie swoich danych osobowych oraz innych osób, takich jak: imię, nazwisko, numer telefonu, adres domowy;
7. Dbanie o nierozpowszechnianie swojego wizerunku. w przypadku publikacji zdjęć lub filmików w sieci zadbanie, aby dostęp do nich miały wyłącznie osoby znajome;
8. Nieudostępnianie zdjęć nieznanym, w szczególności zdjęć intymnych, czy w niepełnym ubraniu;
9. Informowanie rodziców lub wychowawcy o każdym przypadku, napotkania w sieci na treści, które wydają się nielegalne, czy w jakikolwiek sposób wywołujące niepokój oraz o spotkaniach z internetowymi znajomymi;
10. Nieatakowanie nikogo w sieci, niezależnie od tego, jakie zdanie on wyraża, niepokazywanie agresji, niestosowanie gróźb;
11. Niekorzystanie z sieci przez zbyt długi czas.

Zasady korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

1. Do obowiązków ucznia w zakresie przestrzegania warunków wnoszenia i korzystania z telefonów komórkowych oraz innych urządzeń elektronicznych na terenie szkoły należy:
 - stosowanie się do zakazu korzystania z telefonu komórkowego oraz innych urządzeń elektronicznych;

- stosowanie się do zakazu nagrywania i rozpowszechniania nagrań dotyczących uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły, przebiegu zajęć oraz przerw międzylekcyjnych i innych zajęć związanych z pracą szkoły;
2. Zakaz ten nie obowiązuje w wyjątkowych, uzasadnionych sytuacjach, w celu skontaktowania się z rodzicem, za zgodą nauczyciela lub innego pracownika szkoły, pod jego kontrolą;
 3. Nagrywanie dźwięku i obrazu za pomocą telefonu i innych urządzeń elektronicznych jest jedynie możliwe za zgodą nauczyciela oraz osoby nagrywanej lub fotografowanej;
 4. Szkoła nie ponosi odpowiedzialności za zagubiony, zniszczony lub ukradziony w szkole telefon komórkowy i inne urządzenie elektroniczne;
 5. Decyzję o zabranii na wyjście, wycieczkę telefonów komórkowych lub innych urządzeń elektronicznych każdorazowo podejmuje kierownik wycieczki. Telefon powinien być wyciszony. Jeśli istnieje możliwość zabrania telefonu lub innego urządzenia elektronicznego uczeń ma prawo korzystania z tych urządzeń za zgodą nauczyciela.

Zasady i procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego.

1. Rozpoznawanie przemocy wobec małoletniego:
2. uwaga pracowników szkoły powinna być zwrócona na niepokojące zachowania, które mogą sygnalizować możliwe krzywdzenie małoletnich;
3. w razie wątpliwości należy się posługiwać Załącznikiem numer I. *Jak rozpoznać przemoc wobec dziecka ?*
4. Zgłaszanie przemocy domowej - osobami odpowiedzialnymi za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia są:
 - pedagog szkolny,
 - psycholog szkolny,
 - pedagog specjalny,
 - wychowawcy klasy.
5. Zgłoszenie doznawanej krzywdy przez małoletniego może nastąpić w bezpośredniej rozmowie, drogą elektroniczną, telefoniczną lub inną dostępną, w każdym czasie.
6. Zgłoszenia o zdarzeniu zagrażającym małoletniemu może dokonać również rodzic, prawny opiekun, pracownik, a także inne osoby spokrewnione lub niespokrewnione z dzieckiem.
7. Uczeń pokrzywdzony może powiadomić o przemocy dowolnego pracownika szkoły, któremu ufa.
8. W przypadku dziecka obcojęzycznego lub mającego trudności w mowie i piśmie, osoba, do której zgłosił się małoletni zapewnia pomoc w nawiązaniu komunikacji poprzez skorzystanie z pomocy osoby władającej językiem obcym lub zapewnia komunikację w innych formach.
9. Osoba, która powzięła informację od krzywdzonego dziecka w pierwszej kolejności zgłasza ten fakt do dyrektora szkoły.

10. W przypadku zagrożenia życia dziecka, po przekazaniu informacji dyrektorowi szkoły, zawiadamia w trybie pilnym odpowiednie służby porządkowe o zagrożeniu życia dziecka i pogotowie ratunkowe.
11. W sytuacji podejrzenia krzywdzenia małoletniego w środowisku domowym, pracownik szkoły ma obowiązek powiadom sporządzić stosowną notatkę służbową.
12. W przypadku zgłoszeń anonimowych, w tym telefonicznych do sekretariatu szkoły, pracownik sekretariatu sporządza notatkę z rozmowy telefonicznej.
13. W przypadkach anonimowych zgłoszeń stosowania przemocy wobec dziecka podlega analizie – wywiad i obserwacja ucznia.

Wykaz ważnych numerów telefonów i adresów

Telefon Zaufania – 19 288 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 20:00 – 08:00; w soboty, niedziele i święta – całodobowo).

Telefon zaufania dla Dzieci i Młodzieży – tel. 116 111 <https://116111.pl/>. (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu).

Telefon dla rodziców i nauczycieli, którzy potrzebują wsparcia i informacji w zakresie przeciwdziałania i pomocy psychologicznej dzieciom przeżywającym kłopoty i trudności takie jak: agresja i przemoc w szkole – tel. 800 100 100 <https://800100100.pl/>. (linia czynna od poniedziałku do piątku, w godz. 12 – 15).

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – tel. 800 12 12 12 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu).

Anonimowa Policyjna Linia Specjalna „Zatrzymaj Przemoc” – tel. 800 120 148 – (bezpłatna linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu).

Linia wsparcia psychologicznego Polskiego Czerwonego Krzyża – tel. (22) 230 22 07 (linia dostępna od poniedziałku do piątku w godz. 16 – 20).

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” – tel.: 800 120 002 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu) oraz e-mail: niebieskalinia@niebieskalinia.info.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Instytutu Psychologii Zdrowia – tel. (22) 668 70 00 oraz 116 123 (linia dostępna 24 godziny na dobę i przez siedem dni w tygodniu).

Fundacja Feminoteka – Telefon przeciwwprzemocowy dla kobiet doświadczających przemocy – tel. 888 88 33 88 (telefon czynny od poniedziałku do piątku w godz. 11 – 19).

Centrum Praw Kobiet – tel. 800 107 777 (telefon interwencyjny czynny całą dobę; po połączeniu należy wybrać 1 i potem 3).

Zgłaszanie nielegalnych treści: *dyzurnet.pl* *dyzurnet@dyzurnet.pl*, 801 615 005.

Bezpłatna aplikacja mobilna „Twój parasol” – <https://twojparasol.com/>.

Komisariat Policji VII w Krakowie, os. Złotej Jesieni 11c tel. 47 835 29 11, 604 219 802.